

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 14INT01753

Datum vergadering:

Nota openbaar: Ja

27 MEI 2014

7

► **Onderwerp:** Planning aanpassing minimabeleid

Advies:

- Kennisnemen van deze nota
- Instemmen met de volgende planning en deze voorleggen aan het Cliëntenplatform Werk en Inkomen

2014:

- Minimaregelingen omzetten naar het nieuwe wettelijke kader
- Afschaffen fonds duurzame gebruiksgoederen en bekijken hoe de middelen van het fonds anders kunnen worden ingezet
- Verordening Landurigheidstoeslag aanpassen en beleid maken ten aanzien van het begrip "geen zicht op inkomensverbetering"
- Besluitvorming over de koopkrachttegemoetkoming 2014

2015:

- Onderzoek instellen naar de mogelijkheid om de uitvoering van de minimaregeling over te hevelen naar vrijwilligersorganisaties
- Onderzoek instellen naar uitbreiding van de collectieve zorgverzekering
- Inpassing van een regeling voor chronisch zieken en gehandicapten

Besluit B en W:

Conform advies

Korte samenvatting:

De Wet werk en bijstand wordt naar verwachting per 1 januari 2015 gewijzigd. Om het minimabeleid binnen de wettelijke kaders uit te voeren, dient het beleid te worden aangepast. In deze nota wordt de planning van de aanpassing weergegeven.

Aanleiding:

Zoals het er naar uitziet, wijzigt de Wet werk en bijstand (WWB) per 1 januari 2015. Deze aanpassing heeft invloed op de uitvoering van het gemeentelijk minimabeleid.

In mei 2014 is het wetsvoorstel Wet koopkrachttegemoetkoming lage inkomens ingediend.

Uitkeringsgerechtigden kunnen aanspraak maken op een koopkrachttegemoetkoming. De regeling kan ook opgezet worden voor andere inwoners met een laag inkomen.

Ook andere ontwikkelingen maken dat het beleid aangepast moet worden.

Relevante eerdere besluiten:

In januari 2014 zijn de Minimaregelingen vastgesteld.

Doelstelling:

Het aanpassen van het minimabeleid aan de nieuwe wetgeving kost enige tijd. In deze nota wordt inzicht gegeven in de planning.

Oplossing:

Omvang armoedebeleid

Binnen het kader van de Wet werk en bijstand is beleid ontwikkeld op het gebied van inkomensondersteuning en participatiebevordering. Hiertoe wordt gerekend het beleid rondom de

langdurigheidstoeslag en de minimaregelingen (declaratiefonds, school- en verenigingsfonds, fonds duurzame gebruiksgoederen).

Verder valt onder het armoedebeleid de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de collectieve zorgverzekering met Menzis en het Jeugdsportfonds.

Ook de ondersteuning van lokale initiatieven van het Hulpfonds, BOOM en de Voedselbank maakt onderdeel uit van het minimabeleid.

Voor de volledigheid wordt ook de maaltijdvoorziening, zoals die uitgevoerd wordt door de Welle, hiertoe gerekend te worden.

Tenslotte kan ook de schulddienstverlening onder het armoedebeleid worden gerekend; is er in ieder geval nauw mee verweven.

Ontwikkelingen

Binnen het sociale domein is een integrale aanpak het uitgangspunt. Dit wordt na 1 januari 2015 nog eens extra benadrukt. Hulpverlening dient integraal te zijn en gericht te zijn op de zelfredzaamheid van de aanvrager.

Het ziet er naar uit dat de WWB per 1 januari 2015 wijzigt. Het wetsvoorstel Wet maatregelen Wet werk en bijstand regelt een verschuiving van categoriale naar individuele bijzondere bijstand. De individuele bijzondere bijstand krijgt het oorspronkelijke maatwerk karakter terug: uit bijzondere situatie voortvloeiende, onvermijdbare kosten.

De langdurigheidstoeslag wordt vervangen door een individuele inkomensstoeslag. Nadrukkelijker wordt ingezoomd op het begrip "geen uitzicht op inkomensverbetering". Hiermee wordt de doelgroep beperkter in omvang.

In mei 2014 is het wetsvoorstel Wet koopkrachttegemoetkoming lage inkomens ingediend.

Uitkeringsgerechtigden kunnen aanspraak maken op een koopkrachttegemoetkoming. De regeling kan ook opengezet worden voor andere inwoners met een laag inkomen.

Gevolgen van de wijzigingen

De genoemde wijzigingen brengen een toenemende druk op de uitvoering met zich mee. Immers de aanvragen moeten individueel worden getoetst; per hulpvraag wordt vastgesteld wat in de gegeven situatie het best passend is. Beslissingen moeten leiden tot een activerend gedrag en een vergroting van de zelfredzaamheid met het uiteindelijke doel een duurzaam minder beroep op voorzieningen van de WWB.

Deze gevolgen staan haaks op het streven naar vermindering van de ambtelijke capaciteit.

Categoriale bijstand

De wijzigingen betekenen dat de huidige minimaregelingen en de Verordening maatschappelijke participatie WWB, als categoriale bijstand, niet langer zijn toegestaan op grond van de WWB.

Als er gekozen wordt het bestaande beleid te handhaven dan moet worden gezien hoe dat vorm wordt gegeven. Te denken valt aan de volgende opties (of een combinatie).

1. Individuele bijzondere bijstand betekent maatwerk. Maatwerk vereist een maatlat. Om deze maatlat effectief en efficiënt te laten zijn, kan beleidsregels en werkinstructies worden opgesteld. Dit houdt onder meer in dat gewerkt kan worden met normbedragen en normsituaties. De controle op daadwerkelijke besteding van de verstrekte bijstand kan steekproefsgewijs worden gecontroleerd. Een dergelijke werkwijze benadert de vorm van categoriale bijstand, maar is het niet.
2. Daarnaast kan op grond van de eigen gemeentelijke regels (gemeentelijke autonomie/ Gemeentewet) categoriale regelingen in het leven worden geroepen. In het algemeen wordt aangenomen dat deze regelingen alleen betrekking mogen hebben op sociaal-culturele en sportieve activiteiten.
3. Tenslotte kan gedacht worden aan het overhevelen van de uitvoering van (een deel van) de minima-regelingen naar vrijwilligersorganisaties al dan niet in combinatie met de uitvoering van de drie transities.

De huidige bijdrageregelingen in de huidige vorm kent drie regelingen:

Het *declaratiefonds* is bedoeld om deelname aan het maatschappelijke verkeer te bevorderen.

Deze regeling kan worden gehandhaafd als deze gebaseerd wordt op eigen gemeentelijke regelgeving/Gemeentewet. De huidige werkwijze kan dan gehandhaafd blijven.

Het *school- en verenigingsfonds* is een combinatie van participatie van kinderen en het vergoeden van kosten verbonden aan het volgen van onderwijs/ naar schoolgaan.

Bij handhaving van de regeling zal deze vorm moeten worden gegeven in een combinatie van de eigen gemeentelijke regelgeving (sociaal-culturele en sportieve activiteiten) en individuele bijzondere bijstand (schoolkosten). Voor de schoolkosten zal dan worden gewerkt met een werkinstructie die overeenkomsten vertonen met de huidige werkwijze.

Het *fonds duurzame gebruiksgoederen* is een tegemoetkoming in kosten van duurzame gebruiksgoederen. Er wordt er van uit gegaan dat iemand die een jaar lang een laag inkomen heeft, problemen heeft met de aanschaf van met name genoemde duurzame gebruiksgoederen. Bij de instelling van dit fonds was al duidelijk dat deze regeling balanceert op de grenzen van het juridisch kader. Immers, de in het fonds opgenomen vergoedingen, zijn, weliswaar incidenteel, voorkomende kosten die een ieder maakt. Voor de uitvoering van de WWB worden deze dan ook gerekend tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. De kosten kunnen dan ook bestreden worden uit het inkomen op bijstandsniveau.

In het huidige idee van maatwerk, kanteling, activering, eigen verantwoordelijkheid en vergroting van de zelfredzaamheid past de regeling niet (meer). Voorgesteld wordt deze regeling per 1 januari 2015 **niet** voort te zetten en het budget, € 55.000,00 per jaar, anders te gebruiken binnen het armoedebeleid. In de tussentijd kan, in overleg met het Cliëntenplatform Werk en Inkomen, naar alternatieven worden gezocht.

Overheveling naar vrijwilligersorganisaties

Het overhevelen naar vrijwilligersorganisaties vergt onderzoek en is op korte termijn niet te realiseren. Voorgesteld wordt dit onderzoek in de loop van 2015 af te ronden.

Handhaving categoriale bijstand voor collectieve zorgverzekering

De mogelijkheden van categoriale bijstand in de vorm van een collectieve verzekering voor zorgkosten blijft bestaan en worden zelfs uitgebreid. De inkomensgrens van 110% komt te vervallen.

Dit houdt in dat de collectieve zorgverzekering breder kan worden ingezet dan thans het geval is.

De regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten [Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en Compensatie eigen risico (Cer)] worden naar verwachting gefaseerd afgeschaft.

Vanaf 2014

- de algemene tegemoetkoming Wtcg
- de korting op de eigen bijdrage bij intramurale zorg
- de Compensatie eigen risico (Cer)

Vanaf 2015

- de korting op de eigen bijdrage extramurale zorg

In plaats daarvan kunnen gemeenten ondersteuning op maat bieden.

In de handreiking van het Transitie Bureau worden verschillende opties genoemd:

- Individuele bijzondere bijstand
- Collectieve aanvullende verzekering (in aansluiting op de collectieve verzekering voor minima)
- Financiële tegemoetkoming vanuit de Wmo
- Verlagen eigen bijdrage Wmo
- Subsidie aan fonds financiële ondersteuning

Voor 2014 is gekozen om de afschaffing van de regelingen uit te voeren in de vorm van individuele bijzondere bijstand.

Voorgesteld wordt in 2015 onderzoek in te stellen hoe deze ondersteuning ingepast kan worden binnen de uitvoering van de drie decentralisaties.

Langdurigheidstoeslag

De wijzigingen van de WWB brengen ook met zich mee dat de Verordening Langdurigheidstoeslag aangepast moet worden. Er is niet langer sprake van een langdurigheidstoeslag maar van een individuele inkomenstoeslag. Dit benadrukt het activerende karakter van de voorziening. Het

begrip "geen uitzicht op inkomensverbetering" zal nader ingevuld moeten worden. Of dit moet plaats vinden in de verordening of in beleidsregels wordt in 2014 uitgezocht. Vanaf 1 juli 2013 kan de langdurigheidstoeslag niet meer met terugwerkende kracht worden toegekend. De verordening is hierop nog niet aangepast. Dit wordt bij de aanpassing meegenomen.

Koopkrachttegemoetkoming lage inkomens

Het wetsvoorstel Wet koopkrachttegemoetkoming lage inkomens voorziet in een eenmalige extra uitkering voor uitkeringsgerechtigden, die algemene bijstand ontvangen op grond van de WWB, de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) of de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). De tegemoetkoming is bedoeld om het koopkrachtbeeld van minima voor het jaar 2014 in evenwicht te krijgen.

Het college kan in 2014 de regeling ook van toepassing verklaren voor niet uitkeringsgerechtigden met een laag inkomen. De inkomensgrens is ten hoogste 110% van de geldende bijstandsnorm.

Nadat de wet van kracht is, vindt (in 2014) besluitvorming in het college plaats.

Effecten:

-

Planning:

De planning ziet er als volgt uit:

2014:

- Minimaregelingen omzetten naar het nieuwe wettelijke kader
- Afschaffen fonds duurzame gebruiksgoederen en bekijken hoe de middelen van het fonds (€ 55.000,00 per jaar) anders kunnen worden ingezet
- Verordening Landurigheidstoeslag aanpassen en beleid maken ten aanzien van het begrip "geen zicht op inkomensverbetering"
- Besluitvorming over de koopkrachttegemoetkoming 2014

2015:

- Onderzoek instellen naar de mogelijkheid om de uitvoering van de minimaregeling over te hevelen naar vrijwilligersorganisaties
- Onderzoek instellen naar uitbreiding van de collectieve zorgverzekering
- Inpassing van een regeling voor chronisch zieken en gehandicapten

Financiële consequenties:

Het uitgangspunt is dat de voorgestelde wijzigingen plaatsvinden binnen de vastgestelde financiële kaders van het product Bijzondere Bijstandsverlening.

Daarnaast wordt vanaf 2014 aan het sociaal domein van het gemeentefonds een budget toegevoegd voor gemeentelijk maatwerk in verband met het afschaffen van de Wtvg en de Cer. Het landelijk budget bedraagt 45 miljoen voor 2014, 216 miljoen voor 2015, 266 miljoen voor 2016 en 268 miljoen structureel vanaf 2017.

Ten behoeve van het verstrekken van eenmalige extra uitkeringen in 2014 op basis van de Wet koopkrachttegemoetkoming lage inkomens, stelt het Rijk een landelijk budget van 70 miljoen (inclusief uitvoeringskosten) beschikbaar.

Welk aandeel we als gemeente Hellendoorn van het landelijk budget kunnen verwachten wordt waarschijnlijk duidelijk in de meicirculaire.

Personele consequenties:

Het minimale beleid wordt binnen de bestaande formatie uitgevoerd. Gelet op de taakstelling wordt er naar gestreefd de komende jaren het beleid uit te voeren met minder formatie. Deze bezuiniging is voor het cluster Samenleving al ingeboekt.

Juridische consequenties:

Het juridisch kader verandert per 1 januari 2015. Dit brengt met zich mee dat verordeningen en beleid moeten worden aangepast.

Informatisering / Automatisering:

geen

Burger- en overheidsparticipatie:

In de besluitvorming wordt nadrukkelijk inbreng van het Cliëntenplatform Werk en Inkomen verwacht. Ook organisaties, die hulp verlenen aan de minima, bijvoorbeeld het Hulpfonds, zal bij de discussie betrokken worden.

Communicatie:

Met het Cliëntenplatform werk en inkomen wordt overleg gevoerd.

Overige consequenties:

geen